

32003R1228

L 176/1

EIROPAS SAVIENĪBAS OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

15.7.2003.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (EK) Nr. 1228/2003
(2003. gada 26. jūnijs)
par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā
(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzi-
 numu ⁽²⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar Līguma ⁽³⁾ 251. pantā noteikto procedūru,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu ⁽⁴⁾ bija svarīgs posms virzībā uz elektroenerģijas iekšējā tirgus izveidošanu.

(2) Eiropas Padome tās sanāksmes laikā Lisabonā 2000. gada 23. un 24. martā aicināja darboties ātrāk, lai izveidotu iekšējo tirgu gan elektroenerģijas, gan arī gāzes nozarē un paātrinātu liberalizāciju šajās nozarēs ar mērķi izveidot pilnībā funkcionējošu iekšējo tirgu šajās jomās.

(3) Reāla iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidošana, kas pašreiz ir mazāk attīstīts salīdzinājumā ar citām ekonomikas nozarēm, jāveicina, intensificējot elektroenerģijas tirdzniecību.

(4) Attiecībā uz pārrobežu tarifkāciju un pieejamo starpsavienojuma jaudu piešķiršanu jāievieš godīgi, izmaksas atspoguļojoši, caurspīdīgi un tieši piemērojami noteikumi, ņemot vērā salīdzinājumu starp efektīviem tīkla operatoriem no strukturāli salīdzināmām teritorijām un papildinot Direktīvu 96/92/EK, lai pārrobežu darījumu nolūkā nodrošinātu efektīvu pieeju pārvaldes sistēmām.

(5) 2000. gada 30. maijā Energoapgādes regulēšanas padome savos secinājumos aicināja Komisiju, dalībvalstis un valstu pārvaldes iestādes nodrošināt sastrēgumu pārvaldības pasākumu savlaicīgu ieviešanu un, saistībā ar Eiropas Pārvaldes sistēmas operatoriem (ETSO), ātri ieviest stabilu ilgtermiņa tarifkācijas sistēmu, kas sniedz attiecīgus izmaksu sadales signālus tirgus dalībniekiem.

(6) Eiropas Parlaments 2000. gada 6. jūlija Rezolūcijā par Komisijas otro ziņojumu par enerģijas tirgu liberalizāciju aicināja ieviest nosacījumus par tīklu lietošanu dalībvalstīs, kas netraucē elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecību, un aicināja Komisiju iesniegt īpašus priekšlikumus, kas vērsti uz visu esošo šķēršļu novēršanu Kopienas iekšējā tirdzniecībā.

(7) Svarīgi, ka trešās valstis, kas veido daļu no Eiropas elektroenerģijas sistēmas, ievēro noteikumus, kas sniegti šajā regulā, un pamatnostādnes, kas pieņemtas saskaņā ar šo regulu, lai paaugstinātu iekšējā tirgus darbības efektivitāti.

(8) Šai regulai jāievieš pamatprincipi attiecībā uz tarifkāciju un jaudu piešķiršanu, tajā pat laikā nodrošinot pamatnostādņu pieņemšanu, kurās ir sīki izstrādāti turpmākie būtiskie principi un metodes, lai ļautu ātri pielāgoties izmaiņām apstākļos.

⁽¹⁾ OV C 240 E, 28.8.2001., 72. lpp., un OV C 227 E, 24.9.2002., 440. lpp.

⁽²⁾ OV C 36, 8.2.2002., 10. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2002. gada 13. marta Atzinums (OV C 47 E, 27.2.2003., 379. lpp.), 2003. gada 3. februāra Padomes Kopējā nostāja (OV C 50 E, 4.3.2003., 1. lpp.) un 2003. gada 4. jūnija Eiropas Parlamenta Lēmums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).

⁽⁴⁾ OV L 27, 30.1.1997., 20. lpp.

- (9) Pārvadot elektroenerģijas pārrobežu plūsmas savos elektrotīklos, rodas izmaksas, par kurām atvērtā, konkurējošā tirgū pārvades sistēmu operatoriem jāsaņem kompensācija no to pārvades sistēmu operatoriem, kuru sistēmās rodas šīs pārrobežu elektroenerģijas plūsmas un kuru sistēmās šīs plūsmas beidzas.
- (10) Maksājumi un ieņēmumi, kas rodas kompensēšanas starp pārvades sistēmu operatoriem rezultātā, jāņem vērā tad, kad nosaka valstu tīklu tarifus.
- (11) Faktiskais daudzums, kas jāmaksā par pārrobežu piekļuvi pārvades sistēmai, var būtiski atšķirties atkarībā no iesaistītajiem pārvades sistēmu operatoriem, kā arī, atšķiroties dalībvalstīs piemērojamajām tarifkācijas sistēmām. Tādēļ ir vajadzīgs konkrēts saskaņošanas līmenis, lai izvairītos no tirdzniecības izkropļojumiem.
- (12) Būtu vajadzīga piemērota ilgtermiņa novietojumsignālu sistēma, kuras pamatā ir princips, ka elektrotīkla pieejas maksu līmenim jāatspoguļo līdzsvars starp elektroenerģijas ražošanu un patēriņu attiecīgajā reģionā, pamatojoties uz elektrotīkla pieejas maksu diferenciāciju starp ražotājiem un/vai patērētājiem.
- (13) Nebūtu vēlams piemērot ar attālumu saistītos tarifus vai, ja ir atbilstoši novietojumsignāli, īpašu tarifu, kas jāmaksā tikai eksportētājiem vai importētājiem papildus vispārējai maksai par pieeju valsts elektrotīklam.
- (14) Nosacījums efektīvai konkurencei iekšējā tirgū ir nediskriminējoši un caurspīdīgi maksājumi par tīkla lietošanu, ieskaitot savienojošās elektrolīnijas pārvades sistēmā. Šo elektrolīniju pieejamās jaudas jānosaka to maksimālajos līmeņos, kas atbilst drošas tīkla darbības standartiem.
- (15) Jāizvairās no konkurences izkropļošanas, kas rodas, dalībvalstu pārvades sistēmu operatoriem lietojot atšķirīgus drošības, darbības un plānošanas standartus. Turklāt jānodrošina caurspīdīgums tirgus dalībniekiem attiecībā uz pieejamajām pārvades jaudām un drošības, darbības un plānošanas standartiem, kas ietekmē pieejamās pārvades jaudas.
- (16) Jābūt noteikumiem par to ieņēmumu izlietojumu, kurus gūst no sastrēgumu pārvaldības procedūrām, ja vien attiecīgā starpsavienojuma īpatnības nepamato atbrīvojumu no šiem noteikumiem.
- (17) Jābūt iespējai risināt sastrēgumu problēmas dažādos veidos tiktāl, ciktāl izmantotās metodes sniedz pareizus ekonomiskos signālus pārvades sistēmu operatoriem un tirgus dalībniekiem un ir balstītas uz tirgus mehānismiem.
- (18) Lai nodrošinātu iekšējā tirgus sekmīgu darbību, jāizveido noteikums par procedūrām, kas ļauj Komisijai pieņemt lēmumus un pamatnostādnes arī attiecībā uz tarifkāciju un jaudu piešķiršanu tajā pat laikā, ja vajadzīgs, nodrošinot dalībvalstu pārvaldes iestāžu iesaistīšanu šajā procesā caur to Eiropas asociāciju. Pārvaldes iestādēm kopā ar citām attiecīgajām dalībvalstu iestādēm ir liela nozīme iekšējā elektroenerģijas tirgus pareizā darbībā.
- (19) Dalībvalstīm un kompetentajām valstu iestādēm jāiesniedz attiecīgā informācija Komisijai. Komisijai šāda informācija jāapstrādā konfidenciali. Ja vajadzīgs, Komisijai jābūt iespējai pieprasīt būtisko informāciju tieši no attiecīgajiem uzņēmumiem ar noteikumu, ka ir informētas kompetentās valstu iestādes.
- (20) Valstu pārvaldes iestādēm jānodrošina atbilstība noteikumiem, kas minēti šajā regulā, un pamatnostādņēm, kas pieņemtas, pamatojoties uz šo regulu.
- (21) Dalībvalstīm jāpieņem noteikumi par sankcijām, kas piemērojamas attiecībā uz šīs direktīvas noteikumu pārkāpumiem, un jānodrošina, lai tās tiktu īstenotas. Šīm sankcijām jābūt iedarbīgām, samērīgām ar nodarījumu un jāattur no pārkāpumiem.
- (22) Piedāvātās rīcības mērķi, tas ir, saskaņotas sistēmas izveidošana attiecībā uz elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecību, dalībvalstis nevar sasniegt un minētās rīcības mēroga un seku dēļ šo mērķi labāk var sasniegt Kopienas līmenī, Kopiena var noteikt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā noteikts Līguma 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šī regula nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs šā mērķa sasniegšanai.
- (23) Šīs regulas īstenošanai vajadzīgie pasākumi būtu jāpieņem saskaņā ar Padomes Lēmumu 1999/468/EK (1999. gada 28. jūnijs), ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību ⁽¹⁾.

(1) OV L 184, 17.7.1999., 23. lpp.

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

Šīs regulas mērķis ir noteikt taisnīgus noteikumus elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībai, tādējādi veicinot konkurenci elektroenerģijas iekšējā tirgū un ņemot vērā valstu un reģionālo tirgu īpatnības. Tas nozīmēs kompensācijas mehānisma par pārrobežu elektroenerģijas plūsmām izveidi un saskaņotu principu noteikšanu par elektroenerģijas pārrobežu pārvades maksām un valstu pārvades tīklu starpsavienojuma pieejamo jaudu piešķiršanu.

2. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā lieto definīcijas, kas minētas 2. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu⁽¹⁾, izņemot "starpsavienojuma" definīciju, kuru aizstāj ar šo:

"starpsavienojums" ir pārvades līnija, kas šķērso vai izplešas pāri robežai starp dalībvalstīm un kas savieno dalībvalstu pārvades sistēmas;

2. Spēkā ir arī šādas definīcijas:

- a) "pārvaldes iestādes" ir pārvaldes iestādes, kas minētas Direktīvas 2003/54/EK 23. panta 1. punktā;
- b) "pārrobežu elektroenerģijas plūsma" ir fiziska elektroenerģijas plūsma dalībvalsts pārvades tīklā, kas rodas ārpus minētās dalībvalsts esošu ražotāju un/vai patērētāju darbības ietekmes uz šīs valsts pārvades tīklu rezultātā. Ja divu vai vairāku dalībvalstu pārvades tīkli pilnībā vai daļēji veido daļu no vienota kontroles bloka, tad tikai 3. pantā minētā kompensācijas mehānisma starp pārvades sistēmu operatoriem nolūkā, kontroles bloku kā vienu veselu uzskata par tādu, kas veido daļu no vienas konkrētās dalībvalsts pārvades tīkliem, lai izvairītos no elektroenerģijas plūsmām kontroles blokos, kuras uzskatāmas par pārrobežu elektroenerģijas plūsmām un rada iemeslu izmaksāt kompensācijas atbilstoši 3. pantam. Attiecīgo dalībvalstu pārvaldes iestādes var izlemt, kurā no konkrētajām dalībvalstīm šis kontroles bloks kā viens vesels ir uzskatāms par tādu, kas veido daļu no tās pārvades tīkliem;

c) "sastrēgums" ir situācija, kurā starpsavienojums, kas savieno valsts(-u) pārvades tīklus, nevar pārvadīt visas fiziskās elektroenerģijas plūsmas, kas rodas tirgus dalībnieku pieprasītās starptautiskās tirdzniecības rezultātā, jo nepietiek jaudu attiecīgajos starpsavienojumos un/vai valstu pārvades sistēmās;

d) "deklarētais eksports" ir elektroenerģijas nosūtīšana vienā dalībvalstī, pamatojoties uz līguma pamatnoteikumiem par to, ka vienlaicīga atbilstoša elektroenerģijas saņemšana ("deklarētais imports") notiks citā dalībvalstī vai trešā valstī;

e) "deklarētais tranzīts" ir gadījums, kurā notiek elektroenerģijas "deklarētais eksports" un kurā darījumā norādītais ceļš iet caur valsti, kurā nenotiek ne elektroenerģijas nosūtīšana, ne arī vienlaicīga atbilstoša tās saņemšana;

f) "deklarētais imports" ir elektroenerģijas saņemšana dalībvalstī vai trešā valstī vienlaicīgi ar elektroenerģijas nosūtīšanu ("deklarēto eksportu") citā dalībvalstī;

g) "jauns starpsavienojums" ir starpsavienojums, kas nav pabeigts līdz šīs regulas spēkā stāšanās dienai.

3. pants

Kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem

1. Pārvades sistēmu operatori saņem kompensāciju par izmaksām, kas radušās, pārvadot pārrobežu elektroenerģijas plūsmas pa to tīkliem.

2. Kompensāciju, kas minēta 1. punktā, izmaksā to valstu pārvades sistēmu operatori, kurās rodas pārrobežu plūsmas, un to pārvades sistēmu operatori, kurās šīs pārrobežu plūsmas tiek saņemtas.

3. Kompensāciju maksājumus veic regulāri par konkrēto laikposmu pagātnē. Ja vajadzīgs, veic izmaksāto kompensāciju *ex-post* grozījumus, lai atspoguļotu faktiskās radušās izmaksas.

Pirmo laika periodu, par kuru veic kompensācijas maksājumus, nosaka pamatnostādņēs, kas minētas 8. pantā.

4. Saskaņā ar 13. panta 2. punktā minēto procedūru, Komisija izlemj par izmaksājamo kompensācijas maksājumu apjomiem.

5. Pārvadīto pārrobežu elektroenerģijas plūsmu apjomu un tādu pārrobežu elektroenerģijas plūsmu apjomu, kas apzīmētas kā radušās un/vai saņemtas valstu pārvades sistēmās, nosaka, pamatojoties uz elektroenerģijas fiziskajām plūsmām, kas faktiski izmērītas konkrētajā laikposmā.

(¹) OV L 176, 15.7.2003. 37. lpp.

6. Izmaksas, kas radušās pārrobežu elektroenerģijas plūsmu pārvadīšanas rezultātā, nosaka, pamatojoties uz progresīvām ilgtermiņa vidējām pieaugošajām izmaksām, ņemot vērā zudumus, ieguldījumus jaunā infrastruktūrā, un attiecīgu esošās infrastruktūras izmaksu proporciju, ciktāl infrastruktūru lieto elektroenerģijas pārrobežu plūsmu pārvadei, jo īpaši ņemot vērā vajadzību garantēt piegādes drošību. Nosakot radušās izmaksas, lieto atzītas standarta izmaksu aprēķināšanas metodes. Ņem vērā peļņu, ko tīkls gūst, pārvadot pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, lai samazinātu saņemto kompensāciju.

4. pants

Maksas par pieeju tīkliem

1. Maksas, kuras tīklu operatori iekasē par pieeju tīkliem, ir pārredzamas, tajās ņem vērā vajadzību pēc tīkla drošības un atspoguļo radušās faktiskās izmaksas, ciktāl tās atbilst efektīva un strukturāli salīdzināma tīkla operatora izmaksām, un kuras ir piemērotas nediskriminējošā veidā. Šīs maksas nav saistītas ar attālumu.

2. Ražotājiem un patērētājiem ("slodzei") var prasīt maksu par pieeju tīkliem. Tīklu piekļuves maksu, ko sedz ražotāji, kopējā apjoma daļa atbilstoši vajadzībai nodrošināt atbilstošus un efektīvus novietojumsignālus, ir mazāka par to maksājumu daļu, ko sedz patērētāji. Ja vajadzīgs, ražotājiem un/vai patērētājiem piemēroto tarifu līmenis nodrošina novietojumsignālus Eiropas līmenī, un ņem vērā tīkla zudumu un izraisīto sastrēgumu apjomu, un ieguldījumu infrastruktūrā izmaksas. Tas neliedz dalībvalstīm sniegt novietojumsignālus to teritorijā vai piemērot mehānismus, lai nodrošinātu, ka tīkla pieejas maksas, kuras sedz patērētāji ("slodze"), ir vienādas visā to teritorijā.

3. Nosakot maksas par pieeju elektrotīklam, ņem vērā turpmāk minēto:

- maksājumus un ieņēmumus, ko rada kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem;
- faktiskos maksājumus, kas veikti un saņemti, kā arī maksājumus par turpmākajiem laika posmiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz iepriekšējiem laika posmiem.

4. Atbilstoši 2. punktam pieņemot, ka pastāv atbilstoši un efektīvi novietojumsignāli, ražotājiem un patērētājiem piemērotās maksas par pieeju elektrotīkliem piemēro neatkarīgi no elektroenerģijas nosūtīšanas galamērķa un izcelsmes valstīm, kā

noteikts saskaņā ar attiecīgo komerciālo vienošanos. Tas neierobežo maksas par deklarēto eksportu un importu, kas rodas sastrēgumu pārvaldības rezultātā, kura minēta 6. pantā.

5. Nepastāv īpaša tīkla maksa par atsevišķiem darījumiem deklarēto elektroenerģijas tranzītu gadījumā.

5. pants

Informācijas par starpsavienojumu jaudām sniegšana

1. Pārvades sistēmu operatori ievieš koordinācijas un informācijas apmaiņas mehānismus, lai nodrošinātu tīklu drošību sastrēgumu pārvaldības kontekstā.

2. Drošības, darbības un plānošanas standartus, kurus lieto pārvades sistēmu operatori, dara zināmus atklātībai. Publicētajā informācijā iekļauj vispārējo shēmu kopējās pārvades jaudas un maksimāli pieļaujamās strāvas lieluma aprēķināšanai, kas pamatota uz tīkla elektriskajiem un fizikālajiem rādītājiem. Šādas shēmas nodod apstiprināšanai pārvaldes iestādēs.

3. Pārvades sistēmu operatori publicē pieejamās pārvades jaudas aprēķinus par katru dienu, norādot ikvienu pieejamo pārvades jaudu, kas jau ir rezervēta. Šīs publikācijas sagatavo norādītajos intervālos pirms elektroenerģijas transportēšanas dienas un tajos jebkurā gadījumā iekļauj aprēķinus par nākošo nedēļu un mēnesi, kā arī pieejamās jaudas paredzētās drošības kvantitatīvo norādi.

6. pants

Sastrēgumu pārvaldības vispārīgie principi

1. Elektrotīklu sastrēgumu problēmas risina ar nediskriminējošiem, uz tirgu balstītiem risinājumiem, kuri sniedz efektīvus ekonomiskos signālus tirgus dalībniekiem un iesaistītajiem pārvades sistēmu operatoriem. Elektrotīklu sastrēgumu problēmas vispirms risina ar metodēm, kas nav balstītas uz darījumiem, t.i., metodēm, kurās nav ietverta izvēle starp atsevišķu tirgus dalībnieku lūgumiem.

2. Darījumu ierobežošanas procedūras lieto tikai ārkārtas situācijās, kurās pārvades sistēmas operatoram jārikojas ātri un nav iespējama atkārtota nosūtīšana vai prečmaiņas tirdzniecība. Jebkuru šādu procedūru piemēro nediskriminējošā veidā.

Izņemot *force majeure* gadījumus, tirgus dalībniekiem, kuriem ir tikušas piešķirtas jaudas, kompensē ikvienu ierobežošanas gadījumu.

3. Starpsavienojumu un/vai pārvades tīklu maksimālā jauda, kas ietekmē pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, ir pieejama tirgus dalībniekiem, ievērojot droša tīkla darbības standartus.

4. Tirgus dalībnieki informē attiecīgos pārvades sistēmu operatorus savlaicīgi pirms attiecīgā darbības perioda par to, vai viņi plāno izmantot piešķirto jaudu. Ikvienu piešķirto jaudu, kas netiks izmantota, nodod tirgū atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā.

5. Pārvades sistēmu operatori, cik vien tehniski iespējams, aprēķina jaudas ikvienas elektroenerģijas plūsmas pārvadīšanai pretējā virzienā pa noslogoto starpsavienojumu, lai maksimāli izmantotu tā jaudu. Pilnībā ņemot vērā elektrotīklu drošību, nekādā ziņā nedrīkst noraidīt darījumus, kas samazina sastrēgumu.

6. Visus ienākumus, kas rodas starpsavienojuma jaudu piešķiršanas rezultātā, izmanto vienam vai vairākiem no turpmāk minētajiem nolūkiem:

- a) piešķirtās jaudas faktiskās pieejamības nodrošināšanai;
- b) ieguldījumiem tīklos, ar kuriem uztur vai palielina starpsavienojumu jaudas;
- c) kā ienākumu, kas pārvaldes iestādēm jāņem vērā, kad tās apstiprina metodi tīklu tarifu aprēķināšanai un/vai novērtē, vai tarifos ir jāveic izmaiņas.

7. pants

Jauni starpsavienojumi

1. Pēc pieprasījuma jaunus līdzstrāvas starpsavienojumus var atbrīvot no noteikumiem, kas minēti šīs regulas 6. panta 6. punktā un Direktīvas 2003/54/EK 20. pantā un 23. panta 2., 3. un 4. punktā atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- a) ieguldījumiem jāveicina konkurence elektroenerģijas piegādē;
- b) riska līmenis, kas saistīts ar ieguldījumiem, ir tik liels, ka ieguldījums var nenotikt, ja vien netiek piešķirts atbrīvojums;
- c) starpsavienojumam jābūt fiziskas vai juridiskas personas valdījumā, kas ir vismaz juridiskā veidā neatkarīga no pārvades sistēmu operatoriem, kuru sistēmās minētais starpsavienojums tiks ierīkots;
- d) maksu iekasē no minētā starpsavienojuma lietotājiem;

e) kopš daļējas tirgus atvēršanas, kas minēta Direktīvas 96/92/EK 19. pantā, neviena to maksājumu komponente, kas veikti par pārvades vai sadales sistēmu lietošanu, kuras savieno starpsavienojums, nav tikusi izlietota kapitāla vai starpsavienojuma darbības izmaksu daļas segšanai;

f) atbrīvojums nekaitē konkurencei vai iekšējā elektroenerģijas tirgus efektīvai darbībai, vai tās regulētas sistēmas efektīvai darbībai, kurai ir pievienots starpsavienojums.

2. Izņēmuma gadījumos 1. punktu piemēro arī maiņstrāvas starpsavienojumiem ar noteikumu, ka attiecīgā ieguldījuma izmaksas un riski ir īpaši augsti, salīdzinot ar izmaksām un riskiem, kas parasti rodas, kad savieno divas blakus esošas valsts pārvades sistēmas ar maiņstrāvas starpsavienojumu.

3. Šī panta 1. punktu piemēro arī gadījumos, kad ir ievērojams jaudas pieaugums esošajos starpsavienojumos.

4. a) Pārvaldes iestāde katrā atsevišķā gadījumā var izlemt par atbrīvojumu, kas minēts 1. un 2. punktā. Tomēr dalībvalstis var paredzēt, ka pārvaldes iestādes oficiāla lēmuma gadījumā iesniedz dalībvalsts attiecīgajai iestādei savu atzinumu par pieprasījumu pēc atbrīvojuma. Šo atzinumu publicē kopā ar lēmumu;

b) i) atbrīvojums var attiekties uz visu vai daļu no jaunā starpsavienojuma jaudas, vai esošā starpsavienojuma jaudas, kura ir būtiski palielināta;

ii) izlemjot par atbrīvojuma piešķiršanu, katrā atsevišķā gadījumā izskata vajadzību ieviest nosacījumus, kas attiecas uz atbrīvojuma ilgumu un nediskriminējošu pieeju starpsavienojumam;

iii) izlemjot par i) un ii) daļā minētajiem nosacījumiem, jo īpaši ņem vērā papildus būvējamo jaudu, paredzamo projekta pabeigšanas termiņu un apstākļus konkrētajā valstī;

c) piešķirot atbrīvojumu, attiecīgā iestāde var apstiprināt vai pieņemt noteikumus un/vai mehānismus par jaudas piešķiršanu un pārvaldīšanu;

d) lēmumu par atbrīvojumu, ieskaitot visus nosacījumus, kas minēti b) apakšpunktā, pienācīgi pamato un publicē;

e) visus lēmumus par atbrīvojumiem pieņem pēc apspriešanās ar citām attiecīgajām dalībvalstīm vai pārvaldes iestādēm.

5. Lēmumu par atbrīvojumu kompetentā iestāde tūlīt paziņo Komisijai kopā ar visu informāciju, kas būtiska lēmumam. Šo informāciju Komisijai var iesniegt apkopotā veidā, lai Komisija varētu pieņemt pamatotu lēmumu.

Šajā informācijā jo īpaši ir:

- sīki izstrādāti iemesli, uz kuru pamata pārvaldes iestāde vai dalībvalsts piešķir atbrīvojumu, ieskaitot finanšu informāciju, kas pamato vajadzību pēc atbrīvojuma,
- veiktā analīze par to ietekmi uz konkurenci un iekšējā elektroenerģijas tirgus efektīvu darbību, kas rodas pēc atbrīvojuma piešķiršanas,
- pamatojums attiecībā uz laika periodu un konkrētā starpsavienojuma kopējās jaudas daļu, par kuru tika piešķirts atbrīvojums,
- apspriešanās ar attiecīgajām dalībvalstīm vai pārvaldes iestādēm rezultāts.

Divu mēnešu laikā pēc paziņojuma saņemšanas Komisija var pieprasīt, lai attiecīgā pārvaldes iestāde vai dalībvalsts groza vai atceļ lēmumu par atbrīvojuma piešķiršanu. Divu mēnešu periodu var pagarināt ar vienu papildu mēnesi, ja Komisija pieprasa papildu informāciju.

Ja attiecīgā pārvaldes iestāde vai dalībvalsts neizpilda pieprasījumu četru nedēļu laikā, galīgo lēmumu pieņem atbilstoši 13. panta 3. punktā minētajai procedūrai.

Komisija ievēro konfidencialitāti attiecībā uz komerciāli svarīgu informāciju.

8. pants

Pamatnostādnes

1. Ja vajadzīgs, Komisija, rīkojoties saskaņā ar 13. panta 2. punktā minēto procedūru, pieņem un groza pamatnostādnes jautājumos, kuri ir uzskaitīti 2. un 3. punktā un attiecas uz kompensācijas mehānismu starp pārvades sistēmu operatoriem, atbilstoši principiem, kas noteikti 3. un 4. pantā. Pieņemot šīs pamatnostādnes pirmoreiz, Komisija nodrošina, ka tās vienā pasākumu projektā ietver vismaz tos jautājumus, kas minēti 2. punkta a) un d) apakšpunktā un 3. punktā.

2. Pamatnostādnēs norāda:

- a) informāciju par procedūru to pārvades sistēmu operatoru noteikšanai, kuriem jāmaksā kompensācija par pārrobežu

elektroenerģijas plūsmām, tostarp tās sadalīšanu starp to valstu pārvades sistēmu operatoriem, kuru sistēmās rodas pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, un to sistēmu operatoriem, kuru sistēmās beidzas šīs plūsmas atbilstoši 3. panta 2. punktam;

- b) informāciju par maksājumu procedūru, kas jāievēro, tostarp pirmā laika posma noteikšanu, par kuru ir jāizmaksā kompensācija, atbilstoši 3. panta 3. punkta otrajai daļai;
- c) informāciju par metodēm, kuras lieto to pārvadīto pārrobežu elektroenerģijas plūsmu noteikšanai, par kurām atbilstoši 3. pantam ir jāizmaksā kompensācija, pēc to daudzuma un veida, un šādu elektroenerģijas plūsmu apjomu apzīmēšanai pēc tā, vai tās rodas un/vai beidzas atsevišķo dalībvalstu pārvades sistēmās atbilstoši 3. panta 5. punktam;
- d) informāciju par metodi, ko lieto, lai noteiktu izmaksas un peļņu, kas radusies pārrobežu elektroenerģijas plūsmu pārvaides rezultātā, atbilstoši 3. panta 6. punktam;
- e) informāciju par elektroenerģijas plūsmu apstrādi, kas sākas vai beidzas valstīs ārpus Eiropas ekonomikas zonas, kompensācijas mehānisma starp pārvades sistēmu operatoru kontekstā;
- f) valstu sistēmu piedalīšanos, kuras ir savienotas ar līdzstrāvas elektrolinijām, atbilstoši 3. pantam.

3. Pamatnostādnes nosaka arī turpmākus atbilstošus noteikumus par pamatprincipu progresīvu saskaņošanu, lai noteiktu maksas, kas piemērojamas ražotājiem un patērētājiem (slodzei) saskaņā ar valstu tarifu sistēmām, ieskaitot kompensācijas mehānisma starp pārvades sistēmu operatoriem atspoguļošanu valstu tīklu maksās un atbilstošu un efektīvu novietojumsignālu sniegšanu, atbilstoši 4. pantā noteiktajiem principiem.

Pamatnostādnēs ir noteikums par atbilstošiem un efektīviem saskaņotiem novietojumsignāliem Eiropas līmenī.

Ikvienu saskaņošanu šajā sakarā nekavē dalībvalstis no mehānismu piemērošanas, lai nodrošinātu, ka tīklu pieejas maksas, kuras sedz patērētāji (slodze), ir salīdzināmas visā to teritorijā.

4. Ja vajadzīgs, Komisija, rīkojoties atbilstoši procedūrai, kas minēta 13. panta 2. punktā, groza pamatnostādnes par starpsavienojumu starp valstu sistēmām pieejamās pārvades jaudas piešķiršanu un pārvaldīšanu, kā noteikts pielikumā, atbilstoši principiem,

kas noteikti 5. un 6. pantā, jo īpaši, lai iekļautu sīki izstrādātas pamatnostādnes par visām jaudas piešķiršanas metodēm, kas piemērotas praksē, un lai nodrošinātu, ka sastrēgumu pārvaldības mehānismi attīstās veidā, kas saderīgs ar iekšējā tirgus mērķiem. Ja vajadzīgs, šādu grozījumu laikā nosaka kopīgus noteikumus par minimālajiem drošību un darbības standartiem tīkla darbībai un lietošanai, kas minēts 5. panta 2. punktā.

Pieņemot vai grozot pamatnostādnes, Komisija pārliecinās, ka tie nodrošina mazāko saskaņošanas līmeni, kas vajadzīgs, lai sasniegtu šīs regulas mērķus, un nepārsniedz to, kas vajadzīgs šim nolūkam.

Pieņemot vai grozot pamatnostādnes, Komisija norāda, kādas darbības tā ir veikusi attiecībā uz trešo valstu, kuras veido daļu no Eiropas elektroenerģijas sistēmas, noteikumu atbilstību konkrētajām pamatnostādnēm.

9. pants

Pārvaldes iestādes

Pārvaldes iestādes, veicot savus pienākumus, nodrošina atbilstību šai regulai un pamatnostādnēm, kas pieņemtas atbilstoši 8. pantam. Tās sadarbojas viena ar otru un ar Komisiju, ja tas vajadzīgs šīs regulas mērķu sasniegšanai.

10. pants

Informācijas sniegšana un konfidencialitāte

1. Dalībvalstis un pārvaldes iestādes pēc pieprasījuma iesniedz Komisijai visu informāciju, kas vajadzīga 3. panta 4. punkta un 8. panta nolūkiem.

Jo īpaši 3. panta 4. un 6. punkta nolūkos pārvaldes iestādes regulāri iesniedz informāciju par faktiskajām izmaksām, kas radušās valstu pārvaldes sistēmu operatoriem, kā arī datus un visu būtisko informāciju, kas attiecas uz fiziskajām elektroenerģijas plūsmām pārvaldes sistēmu operatoru tīklos un tīkla izmaksām.

Komisija nosaka samērīgu termiņu, kurā jāiesniedz informācija, ņemot vērā pieprasītās informācijas sarežģītību un steidzamību pēc tās.

2. Ja dalībvalsts vai attiecīgā pārvaldes iestāde neiesniedz informāciju norādītajā termiņā atbilstoši 1. punktam, Komisija var pieprasīt visu informāciju, kas vajadzīga 3. panta 4. punkta un 8. panta nolūkā, tieši no attiecīgajiem uzņēmumiem.

Izsūtot informācijas pieprasījumu uzņēmumam, Komisija tajā pašā laikā sūta pieprasījuma kopiju tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kurā ir uzņēmuma juridiskā adrese.

3. Komisija informācijas pieprasījumā norāda juridisko pamatojumu šādam pieprasījumam, termiņu, kurā jāiesniedz informācija, pieprasījuma mērķi un arī sankcijas, kas paredzētas 12. panta 2. punktā, par nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informācijas iesniegšanu. Komisija nosaka saprātīgu termiņu, ņemot vērā pieprasītās informācijas sarežģītību un steidzamību, kuras dēļ ir nepieciešama informācija.

4. Uzņēmumu īpašnieki vai viņu pārstāvji un, juridisko personu gadījumā, personas, kuras, pamatojoties uz tiesību aktiem vai minēto juridisko personu dibināšanas dokumentu, ir pilnvarotas pārstāvēt viņus, iesniedz pieprasīto informāciju. Juristi, kuri ir attiecīgi pilnvaroti rīkoties, var iesniegt informāciju savu klientu vārdā, un šajā gadījumā klients turpina būt pilnībā atbildīgs, ja iesniegtā informācija ir nepilnīga, nepareiza vai maldinoša.

5. Ja uzņēmums nesniedz pieprasīto informāciju Komisijas noteiktajā termiņā vai iesniedz nepilnīgu informāciju, Komisija ar lēmumu pieprasa sniegt šo informāciju. Lēmumā norāda, kāda informācija tiek prasīta, un nosaka atbilstīgu termiņu, kurā tā ir jāiesniedz. Tā norāda sankcijas, kas paredzētas 12. panta 2. punktā. Tā norāda arī tiesības pārskatīt šo lēmumu Eiropas Kopienų Tiesā.

Komisija tajā pat laikā nosūta sava lēmuma kopiju tās dalībvalsts pārvaldes iestādēm, kuras teritorijā atrodas personas dzīvesvieta vai uzņēmuma juridiskā adrese.

6. Informāciju, kas apkopota atbilstoši šai regulai, lieto tikai 3. panta 4. punkta un 8. panta nolūkos.

Komisija neizpauž informāciju, kas iegūta saskaņā ar šo regulu un uz ko attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu.

11. pants

Dalībvalstu tiesības paredzēt sīkāk izstrādātus pasākumus

Šī regula neierobežo dalībvalstu tiesības saglabāt vai ieviest pasākumus, kuros ir sīkāk izstrādāti noteikumi nekā tie, kas noteikti šajā regulā un pamatnostādnēs, kuras minētas 8. pantā.

12. pants

Sankcijas

1. Neierobežojot 2. punktu, dalībvalstis paredz noteikumus attiecībā uz sankcijām, ko piemēro par šīs regulas noteikumu pārkāpumiem, un veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka tās īsteno. Paredzētajām sankcijām jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām. Dalībvalstis vēlākais līdz 2004. gada 1. jūlijam par šiem noteikumiem paziņo Komisijai un nekavējoties ziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos skar.

2. Komisija var ar lēmumu uzlikt uzņēmumiem sodus, kas nepārsniedz 1 % no kopējā apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā, ja, tīši vai nolaidības dēļ, tie iesniedz nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu informāciju, atbildot uz pieprasījumu, kas veikts atbilstoši 10. panta 3. punktam, vai neiesniedz informāciju termiņā, kuru noteica ar lēmumu, ko pieņēma atbilstoši 10. panta 5. punkta pirmajai daļai.

Nosakot soda apjomu, ņem vērā pirmās daļas noteikumu neieviešanas smagumu.

3. Sankcijām, kas paredzētas atbilstoši 1. punktam, un lēmumiem, kas pieņemti atbilstoši 2. punktam, nav krimināltiesiska rakstura.

13. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja.
2. Ja ir norāde uz šo punktu, tad piemēro Lēmuma 1999/468/EK 5. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. panta noteikumus.

Lēmuma 1999/468/EK 5. panta 6. punktā paredzētais termiņš ir trīs mēneši.

3. Ja ir norāde uz šo punktu, tad piemēro Lēmuma 1999/468/EK 3. un 7. pantu, ņemot vērā tā 8. panta noteikumus.

4. Komiteja pieņem savu reglamentu.

14. pants

Komisijas ziņojums

Komisija uzrauga šīs regulas īstenošanu. Ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā, tā iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par pieredzi, kas uzkrāta šīs regulas piemērošanas laikā. Jo īpaši ziņojumā izpētīts, līdz kādam līmenim regula ir bijusi veiksmīga nodrošinot nediskriminējošus un izmaksas atspoguļojošus elektrotīkla pieejas nosacījumus elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā, lai palīdzētu klientiem izvēlēties labi funkcionējošā iekšējā tirgū un sniegtu ieguldījumu ilgtermiņa piegādes drošībā, kā arī līdz kādai robežai pastāv efektīvie novietojumsignāli. Ja vajadzīgs, ziņojumu papildina ar attiecīgiem priekšlikumiem un/vai ieteikumiem.

15. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2004. gada 1. jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2003. gada 26. jūnijā

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētājs

P. COX

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

A. TSOCHATZOPOULOS

PIELIKUMS

Pamatnostādnes par valstu elektrosistēmu starpsavienojumu pieejamās pārvades jaudas piešķiršanu un pārvaldīšanu

Vispārīgie noteikumi

1. Sastrēgumu pārvaldības metode(-es), ko īsteno dalībvalstis, risina īstermiņa sastrēguma problēmu uz tirgu balstītā, ekonomiski efektīvā veidā, vienlaicīgi īstajās vietās sniedzot signālus vai stimulējot efektīvākus ieguldījumus tīklos un elektroenerģijas ražošanā.
2. Pārvades sistēmu operatori vai, ja vajadzīgs, dalībvalstis nosaka nediskriminējošus un pārredzamus standartus, kuros aprakstīts, kādas sastrēguma pārvaldības metodes un kādos apstākļos tie piemēros. Šos standartus kopā ar drošības standartiem apraksta publiski pieejamos dokumentos.
3. Atšķirīgu pieeju dažādiem pārrobežu darījumu tiptiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir fiziski divpusējie līgumi vai cenas piedāvājumi ārvalstīs organizētajos tirgos, ierobežo līdz minimumam, kad izstrādā īpašu metožu noteikumus par sastrēgumu pārvaldību. Metodei par ierobežotu pārvades jaudu piešķiršanu jābūt pārredzamai. Atšķirīgās pieejas darījumiem gadījumos, jāparāda, ka tas neizkropļo vai neaizkavē konkurences attīstību.
4. Cenu signāli, kurus sniedz sastrēgumu pārvaldības sistēmas, ir tieši atkarīgi.
5. Pārvades sistēmu operatori piedāvā tirgū pārvades jaudu, kas ir tik "nemainīga", cik vien iespējams. Tirgū var piedāvāt saprātīgu jaudas daļu ar samazinātu saistību nosacījumu, taču tirgus dalībniekiem visu laiku ir zināmi precīzie nosacījumi par elektroenerģijas transportēšanu pa pārrobežu līnijām.
6. Ņemot vērā faktu, ka Eiropas kontinentālais elektrotīkls ir ļoti sazarots, un, ka starpsavienojumu lietojumam ir ietekme uz strāvas plūsmām vismaz divās valsts robežas pusēs, valstu regulatori nodrošina, ka sastrēgumu pārvaldības procedūra, kurai ir būtiska ietekme uz elektroenerģijas plūsmām citos tīklos, netiek izveidota vienpusēji.

Ilgtermiņa līgumi

1. Prioritāras tiesības piekļūt starpsavienojuma jaudai nepiešķir tiem līgumiem, kuri pārkāpj EK Līguma 81. un 82. pantu.
2. Esošajiem ilgtermiņa līgumiem, kad tos iesniedz atjaunošanai, nav pirmpirkuma tiesību.

Informācijas sniegšana

1. Pārvades sistēmu operatori ievieš atbilstošus koordinācijas un informācijas apmaiņas mehānismus, lai garantētu tīkla drošību.
2. Pārvades sistēmu operatori publicē visus svarīgos datus, kas attiecas uz kopējām pārrobežu pārvades jaudām. Papildus piešķirtās pārvades jaudas ziemas un vasaras lielumiem, pārvades sistēmu operatori vairākos intervālos pirms transportēšanas dienas publicē pārvades jaudas aprēķinus par katru dienu. Tirgum jābūt pieejamiem precīziem aprēķiniem par vismaz turpmāko nedēļu, un pārvades sistēmu operatoriem jācenšas sniegt arī informāciju par turpmāko mēnesi. Iekļauj datu apstiprinājuma aprakstu.

3. Pārvades sistēmu operatori publicē vispārējo shēmu kopējās pārvades jaudas un maksimāli pieļaujamās strāvas lieluma aprēķināšanai, kas pamatota uz tīkla elektriskajām un fizikālajām īpašībām. Šādu shēmu nodod attiecīgo dalībvalstu regulatoriem apstiprināšanai. Drošības standarti un darbības un plānošanas standarti veido vienotu daļu no informācijas, kuru pārvades sistēmu operatori publicē atklātībai pieejamos dokumentos.

Principi, kas reglamentē sastrēgumu pārvaldības metodes

1. Elektrotīklu sastrēgumu problēmas vispirms risina ar metodēm, kas nav balstītas uz darījumiem, t.i., metodēm, kurās nav ietverta izvēle starp atsevišķu tirgus dalībnieku līgumiem.
2. Attiecīgie pārvades sistēmu operatori var kopīgi lietot pārrobežu koordinēto elektroenerģijas atkārtotu nosūtīšanu vai prečmaiņas tirdzniecību. Tomēr izmaksām, kas pārvades sistēmu operatoriem rodas elektroenerģijas pārrobežu atkārtotas nosūtīšanas vai prečmaiņas tirdzniecības rezultātā, jābūt efektīvā līmenī.
3. Kā ilgtermiņa pieeju sastrēgumu pārvaldībā nekavējoties izpēta iespējamās priekšrocības, kuras varētu sniegt tirgus sadalīšanas kombinācija vai citi uz tirgu balstīti mehānismi, lai atrisinātu "pastāvīgo" sastrēgumu, un prečmaiņas tirdzniecība īslaicīga sastrēguma novēršanai.

Pamatnostādnes konkrētām izsolēm

1. Izsoļu sistēma jāveido tā, lai visa pieejamā jauda tiktu piedāvāta tirgū. To var paveikt, organizējot jaukto izsoli, kurā jaudas tiek izsolītas ar dažādiem ilgumiem un ar dažādiem raksturlielumiem (piem., attiecībā uz paredzamo konkrētās pieejamās jaudas drošību).
2. Kopējo starpsavienojumu jaudu piedāvā vairākās izsolēs, kuras, piemēram, var tikt organizētas ik gadu, mēnesi, nedēļu, dienu vai vairākkārt vienā dienā atbilstoši iesaistīto tirgu vajadzībām. Katrā/ai no šīm izsolēm piešķir norādīto pieejamās pārvades jaudas daļu un papildus visu pāri palikušo jaudu, kas netika piešķirta iepriekšējās izsolēs.
3. Konkrēto izsoļu procedūras sagatavo ciešā sadarbībā starp valsts pārvaldes iestādi un attiecīgo pārvades sistēmas operatoru un izveido tā, lai ļautu solītājiem piedalīties arī ikviena iesaistītajās valstīs organizētā tirgus (t.i., elektroenerģijas apmaiņas) dienas sesijās.
4. Elektroenerģijas plūsmu pārvadīšanas jaudas abos virzienos pa pārslogotajām energosistēmas savienojošajām līnijām principā aprēķina, lai palielinātu transportēšanas jaudu sastrēguma virzienā. Tomēr plūsmu aprēķināšanas procedūra atbilst elektroenerģijas pārvades sistēmas drošai darbībai.
5. Lai piedāvātu tirgū cik vien iespējams vairāk jaudas, finansiālos riskus, kas saistīti ar elektroenerģijas plūsmu aprēķināšanu, nodod tām pusēm, kas rada šos riskus.
6. Ikviena pieņemtā izsoles procedūra spēj nosūtīt atkarīgus cenu signālus tirgus dalībniekiem. Transportēšana virzienā pret dominējošo elektroenerģijas plūsmu samazina sastrēgumu un tā rezultātā pārslogotajā savienojošajā līnijā rodas papildu transportēšanas jauda.
7. Lai izvairītos no tādu problēmu radīšanas vai pasliktināšanas, kas saistītas ar iespējamo tirgus dalībnieka(-u) dominējošo stāvokli, kompetentās pārvaldes iestādes nopietni apsver jaudas apjoma maksimuma noteikšanu, kuru izsolē var nopirkt/iegūt īpašumā/lietot ikviens atsevišķs tirgus dalībnieks, kad tās veido visus izsoles mehānismus.
8. Lai veicinātu likvīdu elektroenerģijas tirgu izveidi, izsolē nopirkto jaudu drīkst brīvi tirgot līdz brīdim, kad pārvades sistēmas operatoram dara zināmu, ka nopirktā jauda tiks izmantota.